

JISMONIY TARBIYA DARSLARIDA PEDAGOGIK TA'LIM INAVATSION KLASTERI ASOSIDA O'QITISH METODIKASI.

Hudoynazarova Gullola

QDPI Sport va harakatli o'yinlar kafedrasasi v.b dotsent

Tolibjonov Sardorbek

Jismoniy madaniyat fakulteti 2 - kurs talabasi

tolipjonovsardor60@gmail.com

Ahmedova Dilyora

Jismoniy madaniyat fakulteti 3 – kurs talabasi

Annotasiya Ushbu maqolada jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning samarali jihatlari, ahamiyati, shuningdek sifatini ta'minlashga xizmat qiluvchi bir nechta innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida o'quv jarayonini rivojlantirish to'g'risida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: Pedagogik ta'lim, interaktiv metodlar, o'quvchilarni faollashtirish, innovatsion texnologiyalar, zamonaviy metodlar, innavatsiyaga intilish.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining maktab o'quvchilarining bilimi va ko'nikmalarini shakllantirish, ularni milliy hamda umuminsoniy qadriyatlarga sodiqlik ruhida tarbiyalash, o'qituvchi kasbi nufuzini va pedagoglarning sifat tarkibini oshirish, darsliklar va o'quv metodik majmualarni zamon talablari asosida takomillashtirish, maktab ta'limi muassasalarining xalqaro standartlarga javob beradigan zamonaviy modellarini barpo etish maqsadida, shuningdek, 2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasini "Inson qadrini ulug'lash va faol mahalla yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturiga muvofiq:

Ma'lumki, keyingi yillarda globallashtirish sharoitida yuz berayotgan tub o'zgarishlar jamiyat hayotining barcha sohalariga yangicha innovatsion yondashuvlar, mavjud qarashlar, tushunchalar va munosabatlarni qayta ko'zdan kechirishni taqozo etmoqda. Mustaqillik yillarida ta'lim va kadrlar tayyorlash sohasida ko'plab ijobiy ishlar amalga oshirilganini ta'kidlagan holda, aytishimiz joizki, maqsadlar va ularga erishish usul va vositalarini aniq belgilay olmaslik, mehnat bozori talablarini chuqur o'rganmaslik, undagi talab va taklifning nomuvofiqligi, odamlarning ijtimoiy ahvoli va xohish-istaklarini inobatga olmaslik oqibatida anchagina jiddiy xato va kamchiliklar ham kuzatilmoqda.

Pedagogik ta'lim innovatsion klasteri uzluksiz ta'lim tizimidagi barcha ta'lim turlari, ilmiy-tadqiqot institutlari va markazlari, amaliyot bazalari, ilmiy va ilmiy-

Jismoniy tarbiya va sport sohasi samaradorligini oshirishda fiziologik, pedagogik-psixologik yondashuvlar va fanlararo integratsiyalashuv masalalari

metodik tuzilmalarning bir butunligi bo'lib, ularning birgalikdagi vazifalar taqsimlangan faoliyati pedagogik ta'lim tizimini sifat jihatidan yangi darajaga ko'tarish imkonini beradi. Binobarin, klasterning asosiy maqsadi o'z tarkibiga kiruvchi ta'limiy-ilmiy-innovatsion salohiyatni nafaqat yuqori fuqarolik va kasbiy layoqatlilik darajasi bilan, balki raqobatbardoshligi, yangiliklarni qabul qila olish qobiliyati, yangi ta'lim dastur va texnologiyalarini hamda amalga oshira olish qobiliyatiga ega zamonaviy ta'lim mutaxassislarini tayyorlash uchun birlashtirishdan iboratdir.

Qoida tariqasida, innovatsiyalar an'anaviy muammoni yangi usulda hal qilishga urinishlar natijasida, faktlarni to'plash va tushunishning uzoq jarayoni natijasida, innovatsion ma'noga ega yangi sifat paydo bo'ladi. Shuning uchun o'qituvchilar o'z amaliyotlarida ko'pincha noan'anaviy, o'ziga xos texnologiyalarni joriy qilishadi.

Pedagogik ta'lim rivojlanishi-ning klaster tizimi ta'lim berish, o'quv-adabiyotlarini yaratish, pedagog kadrlar ilmiy salohiyatini oshirish, ta'lim va tarbiya uzviyligi bilan bog'liq umumiy yo'nalishlarda faoliyat olib boradi. Ayni paytda bu umumiy yo'nalishlar ta'limni boshqarish va tashkillashtirish, ta'lim turlari va yo'nalishlari o'rtasida uzviylik va integratsiyani ta'minlash, o'qitish metodlari va vositalaridan foydalanish kabi yo'nalishlarda birlashadi.

Klaster tizimi har biri alohida faoliyat olib boradigan subyektlarni umumiy maqsad atrofida birlashtiradi va ayni paytda har bir subyekt umumiy maqsaddan kelib chiqqan holda xususiy manfaatdorlik asosida ish yuritadi. Klaster tizimi subyektlari bir-birini qo'llab-quvvatlaydi va nazorat qiladi, har biri alohida klaster-ning ma'naviy va intellektual maydonini yaratadi, ijtimoiy ta'siri hamda ahamiyatini kengaytiradi. Pedagogik ta'lim innovatsion klasteri aloqadorlik, uzviylik, izchillik, vorisiylik, zamonaviylik, yo'naltirilganlik, manfaatdorlik tamoyillariga asoslanadi.

Klaster yondashuvi yoki klaster bo'linishi butunni tarkibiy qismlarga (klasterlarga) bo'lishdan boshqa narsa emas, uning mazmuni muayyan klaster muammolarini hal qiladigan ko'plab o'zaro bog'liq elementlar bilan tavsiflanadi. Klasterlashtirishga xos bo'lgan bo'linish usuli bizga pedagogik jarayon strukturasi ayrim tarkibiy qismlarini batafsil yoritib berishga, ichki aloqalarning o'zaro bog'liqligi va o'zaro bog'liqligini amalga oshirishga, nazorat qilish va o'z vaqtida tuzatish funksiyalarini ta'minlashga imkon beradi.

Aniqlangan o'z-o'zini tarbiyalash faoliyati klasteri har qanday o'quv faniga nisbatan dolzarbdir, chunki umumiy o'rta ta'lim maktab o'quvchilari o'rtasida bilimlarni mustaqil o'zlashtirishga dastlabki tayyorgarlik darajasi, mutaxassislarning fikriga ko'ra, juda past. Shunday qilib, N.S.ning tadqiqotlariga ko'ra, o'quvchilarning 45,7 foizi o'z mustaqil ishlarini to'g'ri tashkil etishni, 72,5 foizi o'z vaqtini qanday

Jismoniy tarbiya va sport sohasi samaradorligini oshirishda fiziologik, pedagogik-psixologik yondashuvlar va fanlararo integratsiyalashuv masalalari

taqsimlashni, 83 foizi bu ajratishni amalga oshirishni bilmasligi aniqlandi. Shunday qilib, o'quvchilarning o'z-o'zini tarbiyalash faoliyatida ko'nikmalarini rivojlantirish tabiiy ravishda mos keladi

O'z-o'zini tarbiyalash faoliyatining vazifalarini amalga oshirishni ta'minlaydigan elementlarga quyidagilar kiradi:

- o'quv fanining mavzulari bo'yicha maxsus adabiyotlarni mustaqil o'rganish;
- o'quv mashg'ulotlarida (o'qituvchi ishtirokida) o'quv topshiriqlarini mustaqil bajarish;
- olingan nazariy bilim va amaliy tajribani hisobga olgan holda mustaqil jismoniy tayyorgarlik (jismoniy mashqlar)ni bajarish;
- o'z jismoniy holatini o'z-o'zini nazorat qilish uchun vazifalarni bajarish;
- tadqiqot faoliyatidagi vazifalarni bajarish;
- talabalarning universitet sport hayotida ko'ngilli sifatida ishtirok etishi.

Interaktiv metodlar - bu jamoa bo'lib fikrlash deb yuritiladi, ya'ni pedagogik ta'sir etish usullari bo'lib ta'lim mazmunining tarkibiy qismi hisoblanadi. Bu metodlarning o'ziga xosligi shundaki, ular faqat pedagog va o'quvchilarning birgalikda faoliyat ko'rsatishi orqali amalga oshiriladi. O'qitishning interfaol(aktiv)ligi - o'quvchining bilish faoliyatini faollashtirish va o'zaro ta'sir asosida tayyorgarlik samaradorligini oshirishning asosiy usullaridan biridir. Interaktiv mashg'ulot - o'qituvchi va o'quvchilar o'zaro faol ishtirok etadigan jarayon hisoblanadi.

Bugungi kunda o'quv jarayonida ulardan keng foydalanilmoqda interfaol texnologiyalar va o'qitish usullari. Texnologiyalar Interfaol ta'lim majmui sifatida belgilanishi mumkin. O'qituvchi va talabalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar, keyinchalik amalga oshirish rivojlanish uchun optimal sharoit yaratadi

Maktab ta'limining bugungi vazifasi, o'qituvchilarning yangi innovatsion axborot texnologiyalari orqali dars davomida samarali foydalanib, o'quvchilarga ma'lumotlarni aniq va tushunarli qilib yetkazib berish hisoblanadi. Shuning uchun ham dars davomida o'qituvchi o'quvchilarning jismoniy tarbiya darslarini tushunarli, aniq qilib o'rganib borishi uchun ham, darslarni yangi innovatsion zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanib tashkil etish va o'rgatish maqsadga muvofiqdir.

O'qitishning zamonaviy metodlarini qo'llash o'qitish jarayonida yuqori samaradorlikka erishishga olib keladi. Bu metodlarni har bir darsning didaktik vazifasidan kelib chiqib tanlash maqsadga muvofiq. An'anaviy dars shaklini saqlab qolgan holda uni ta'lim oluvchilar faoliyatini faollashtiradigan turli-tuman metodlar bilan boyitish ta'lim oluvchilarning o'zlashtirish darajasi o'sishiga olib keladi.

Jismoniy tarbiya va sport sohasi samaradorligini oshirishda fiziologik, pedagogik-psixologik yondashuvlar va fanlararo integratsiyalashuv masalalari

Qaysi sohada bo‘lmasin, qanday kasbda ishlamaylik, har bir taraqqiyotimiz uchun yangi innovatsion g‘oyalar asosida yangiliklar yarashimiz lozim. Shuni bilgan fidoyi, jonkuyar va intellektual salohiyatga ega yoshlar jamoaning kelajagi, ertangi kunimizning yuqin namunasi bo‘la oladi. Ularni munosib rag‘batlantirish davlat va hukumatimizning doimiy diqqat markamizda bo‘lishi quvonarlidir.

Xulosa o‘rnida shuni alohida ta’kidlash lozimki, jamiyatimizning bugungi rivojlanish bosqichida pedagogik ta’lim innovatsion klasteri ta’limda ichki va tarmoqlararo aloqadorlikni ta’minlaydigan, ilmiy-tadqiqot, ilmiy-metodik muassasalarda to‘plangan tajriba va -erishilgan ilmiy yutuqlarning ta’lim hamda ijtimoiy-iqtisodiy hayotning barcha jabhalariga yetib borishini samarali amalga oshiradigan yaqin kelajakdagi eng muhim tizim sifatida taqdim etilmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Kerimov F.A. Sport soxasidagi ilmiy tadqiqotlar. Toshkent, 2004y – 329 b.
2. Salamov R.S. Sport mashg‘ulotlarining nazariy asoslari. O‘quv qo‘llanma. T., 2005y., 152-163 b.
3. Ravshan ogli, Tolibjonov Sardorbek. "GIMNASTIKA TARIXI VA RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI."
4. Abdullayev, Rustam. "INDICATORS OF CRITERIA FOR EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF FORENSIC SUPPORT FOR THE INSPECTION OF THE SCENE." ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ В СОВРЕМЕННОЙ НАУКЕ. 2022.
5. Араббоев, К. Т., and Е. Я. Михайлова. "ОБОСНОВАНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ ФАКУЛЬТЕТА ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ ПОСРЕДСТВОМ ТЕХНОЛОГИЙ ИНТЕГРИРОВАННОГО МОДУЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ." Namangan davlat universiteti Ilmiy axborotnomasi 7 (2023): 753-757.945825205
6. Mukhammedovich, Juraev Vohidjon. "Psychological Features of Competitive Motivation of Athletes." Central asian journal of literature, philosophy and culture 3.11 (2022): 312-314.
7. Tokhirzhonovich, Arabboev Kakhramon. "The effect of physical activity on the body of schoolchildren in physical education lessons." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 11.12 (2023): 112-115.
8. Tohirjonovich, Arabboyev Qahramon. "THE ROLE OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS IN STUDENT ACTIVITY AND LIFESTYLE."

Jismoniy tarbiya va sport sohasi samaradorligini oshirishda fiziologik,
pedagogik-psixologik yondashuvlar va fanlararo integratsiyalashuv
masalalari

INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY
RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429 12.09 (2023): 58-63.

9. Jurayev, Vohidjon. "SPORTCHINING FAOLIYAT SAMARADORLIGIDA
DA'VOGARLIK DARAJASI AHAMIYATINI EMPIRIK NATIJALARI TAHLILI."
Science and innovation in the education system 2.7 (2023): 106-112.6. Ravshan o'g'li,
Tolibjonov Sardorbek. "JISMONIY MASHQLAR TAVSIFI." (2023): 45-51.

